

توضیح اتاق بازرگانی ایران و عراق به «شرق» درباره ادعای آزادسازی ۲.۷میلیارد دلار منابع ایران پول بلوکه‌شده آزاد و خرج شد

درست در شرایطی که ایران و آمریکا اعلام کرده‌اند توافق موقتی در کار نیست و آزادسازی ارزهای بلوکه‌شده ایران تکذیب شده است، دوباره خبر آزادسازی حدود ۲.۷ میلیارد دلار ارزهای بلوکه‌شده ایران در عراق روی خروجی خبرگزاری‌های فارسی قرار گرفته است...

صفحه ۴

سرمقاله

مسئولیت رئیس قوه در عدالت فرایندی



کیومرث اشترانی

نشست رئیس محترم قوه قضائیه با برخی فعالان سیاسی، در ابتدای ریاستش، می‌توانست امیدبخش باشد؛ البته درصورتی‌که نظام‌مند می‌بود و آثار و عینی در بر می‌داشت که نشست‌ها ادامه نیافت. در این یادداشت می‌خواهم بگویم که این‌گونه نشست‌ها باید دائمی، دوره‌ای، نظام‌مند و پیگیرانه باشد تا بخشی از عدالت فرایندی محقق شود. در همین راستا، ایجاد «عرصه عمومی قضائی»، شفافیت در رسیدگی، علنی‌بودن دادگاه‌ها و تشکیل هیئت‌های تحقیق و تفحص تنها راه تجربه‌شده، متمدنانه و انسانی است که حوزه مدیریتی شما را نیز اصلاح می‌کند و به شما «قدرت پاک» می‌بخشد.

از الهه محمدی، نیلوفر حامدی، منصوره سگوند تا خودکشی‌ها و مرگ‌های رموز. از تیراندازی‌های مشکوک تا چشم‌هایی که نابینا شده است...؛ خبرها و شایعات، راست و دروغ، گوناگون است و پی‌دربی، مسئولیت انسانی ما ایجاب می‌کند که نسبت به چنین جریان‌هایی حساس و مطالبه‌گر باشیم، اینکه مدتی طولانی خبرنگاری را در ابهام و بازداشت نگه داریم، چه کمکی به امنیت کشور می‌کند؟ اینکه از بدیهیات است که هیچ کمکی نمی‌کند؛ بلکه آثار جبران‌ناپذیری بر فضای عمومی دارد. اگر فردی به استناد جرمی دستگیر شده است که باید رسیدگی قضائی و فوری انجام شود. اگر هم نه که این شبهه را پیش می‌آورد که کشف جرم پیشینی نبوده و بر جریان بازداشت «کشف جرم» صورت می‌گیرد. راحل اصلی هیئت‌های تحقیق و تفحص و برگزاری علنی دادگاه‌هاست. این خبرها که در فضای مجازی شهرآشوبی و شوغاری می‌کند، آثار مخرب خود را بر جامعه ایرانی خواهد گذاشت؛ هم حق افرادی پایمال می‌شود، هم اعتماد عمومی را از میان می‌برد، هم آتش عقده‌ها و کینه‌ها را برمی‌افزود و هم چهره نظام را در ایران و جهان بیش‌ازپیش تخریب می‌کند. هر خبر یا شایعه‌ای از بی‌عدالتی می‌تواند سراقفکندگی و حقارت ملی را در پی داشته باشد. راحل اصلی در رخدادهایی مانند مرحومه منصوره سگوند و خبرنگاران بازداشتی شفافیت فرایندهای رسیدگی و به‌ویژه تشکیل هیئت‌های تحقیق و تفحص است. این هیئت‌ها رقیب شما نیستند؛ بلکه رفیق شما در اعتمادسازی عمومی‌اند. اعتماد و اطمینانی که از چنین هیئت‌هایی پدید می‌آید، ضرورتی انکارناپذیر در عصر انفجار رسانه‌های اجتماعی است. این از بدیهیات حکمرانی است.

هیئت‌های تحقیق و تفحص یک روش اعتمادساز است. چنین رویکردهای مدنی با حضور افراد معتمد جریان‌های سیاسی کشور حتی می‌تواند در مواردی گروه‌های تروریستی را مانند «مجاهدین» که در جریان‌های داخلی نفوذ کرده باشند، افشا کند؛ کمااینکه در گذشته افرادی از همین سازمان توانسته بودند در بدنه یک گروه دانشجویی داخلی نفوذ کنند و سپس از کمپ اشرف یا از محافل آنان در اروپا سر درآوردند. شاید هیچ چیز مانند گروه‌های معتمد تحقیق و تفحص نتواند به پالایش فضای سیاسی کشور از نفوذ گروهک‌ها کمک کند. این، برای تربیت سیاسی نسل جوان بسیار ضروری است؛ اما متأسفانه رویکردی که در پیش داریم، بیش از هر چیز برای این گروهک‌ها هوادار می‌سازد. بدیهی است که تحقیق و تفحص «همه» را راضی نمی‌کند. اولیای الهی نیز «همه» را راضی نکرده‌اند؛ اما می‌تواند بخش‌های خاکستری را قانع کند و مهم‌تر از آن عوامل دستگاه شما را از خطا بازدارد.

در شگفتم که تا چه حد فاصله ذهنی میان مسئولان و بخش مهمی از جامعه مدنی وجود دارد. اینها از اصول ابتدایی حکمرانی انسانی است. نمی‌توان با خودرویی معیوب و دودزا در شهر رانندگی کرد و به آثار و پیامدهای آل‌کودگی که ایجاد می‌کند و آسیبی که به جان و مال مردم وارد می‌شود، بی‌توجه بود. به همین سان نمی‌توان با ماشینی معیوب از دستگاه اداری، سیاسی و قضائی به عرصه حکمرانی وارد شد و زندگی مردمان را تخریب کرد. نمی‌توان چشم پرست و بی‌خیال از فضای عمومی جهانی و دل‌بسته در فضای محدود گروهی خویش ضلالت کرد و حکم راند. دل‌بسته در فضای روستایی-بیلاقی خویش سرخوش‌اند و متأسفانه نمی‌دانند که چگونه خنجر یأس و ناامیدی بر پیکر جامعه ایران وارد می‌کنند. متأسفانه برای برخی «نظام» یعنی حلقه‌ای بسته از قوم و قبیله و باند و جناحی که به آن تعلق دارند. به همین افراد دلخوش‌اند و بس.

اینکه دروغی منتشر شود و فضاسازی رسانه‌ای آن همه عناصر حکومت را درگیر کند و چند روز بعد برعلا شود و ما صرفا به این بسنده کنیم که دروغگویان افشا شده‌اند، کافی نیست. اینکه خانواده یک فرد که در جریان اغتشاشات و حواشی آن «سکنه» کرده است، در راستای منویات نظام مصاحبه کند، مسئله‌ای را حل نمی‌کند. متأسفانه گاهی تصور می‌شود که با یک مصاحبه مشکل اعتماد حل شده و دروغ‌بودن یک تهمت برعلا شده و ما دیگر مسئولیتی نداریم. حال آنکه درمان چنین دردهایی، پیشینی است، نه پسینی. باید فرایندهای عمومی رسیدگی به جرم و جنایت از طریق هیئت‌های تفحص بسا حضور هیئت منصفه، وکیل و فرایندهای آیین دادرسی انجام شود تا فضائی عمومی آیین شود. اگر چنین شد، آن‌گاه است که «کید معاندان» کارگر نمی‌افتد و مصاحبه‌های موافقان هم مؤثر خواهد بود.

ادامه در صفحه ۵



یکشنبه ۲۱ خرداد ۱۴۰۲ • ۲۲ ذی‌القعدة ۱۴۴۴ • ۱۱ ژوئن ۲۰۲۳ • سال بیستم • شماره ۴۵۷۳ • ۱۲ صفحه • ۱۵۰۰۰ تومان

در «شرق» امروز می‌خوانید: پاسخی به یک جوابیه نفتی؛ درباره رؤیافروشی جواب بدهید، بلیت هواپیما مختص مردم یا سرمایه‌داران؟ فیروز نادری درگذشت؛ یک ایرانی که سیاره‌ای در آسمان داشت

تحلیل هیجانات خبری، دومینوی واشنگتن و اتفاقات دیپلماتیک در مورد برجام

سرگیجه آمریکایی

عبدالرحمن فتح‌اللهی: پس از ادعای روز پنجشنبه کاخ سفید در رد هرگونه تلاش پشت پرده‌ای از سوی دولت بایدن برای توافق با تهران و بعد از گزارش میدل‌ایست‌آی، نمایندگی ایران در سازمان ملل هم روز جمعه هرگونه توافق موقت با آمریکا را تکذیب کرد. در پی انتشار برخی گزارش‌ها مبنی بر نزدیک‌شدن ایران و آمریکا به توافق موقت، نمایندگی ایران در سازمان ملل متحد اعلام کرد که «هیچ توافق موقتی به‌عنوان جایگزین برجام در دستور کار نیست».

هرچند دو طرف (تهران و واشنگتن) اکنون تا حدودی دست به رد تلاش‌ها برای توافق احتمالی زده‌اند، اما همچنان اخباری درباره دیدارهای مقامات ایران و دولت بایدن در فضای رسانه‌ای منتشر می‌شود. همچنانی که پایگاه خبری آکسیوس در گزارشی به نقل از سه منبع آگاه مدعی شد مقامات ایران و آمریکا



شرق: علیرضا زاکانی، شهردار پایتخت، در نشست با اصحاب رسانه، درباره عملکردش در حوزه شهرسازی سخن گفت. او در این نشست با طرح مفاهیم جدیدی مانند «بازسازی» و «بهبازی شهری» خواستار تمیز بین این مفاهیم و «شهرفروشی» شد. زاکانی این سخنان را در واکنش به مکاتبات منتشرشده میان وزارت راه و شهرسازی با شهرداری تهران که در آن شورای عالی شهرسازی و معماری بر عدم رعایت طرح تفصیلی شهر تهران تأکید کرده بود، خطاب به خبرنگاران گفت.

موضوع تراکم‌فروشی و شهرفروشی از ابتدای روی‌کارآمدن زاکانی در شهرداری تهران همواره از سوی او در حالی رد شده بود که کارشناسان و صاحب‌نظران مختلف از رونق تراکم‌فروشی در دوره زاکانی خبر داده بودند، اما حالا با انتشار نامه‌هایی که از یک سال و نیم پیش بین زیرمجموعه‌های معاونت شهرسازی و معماری وزارت راه و شهرسازی خطاب به شهرداری تهران ارسال شده، موضوع ابعاد تازه‌ای به خود گرفته است. به قول معروف ابرها کنار رفته‌اند و می‌توان گفت بالاخره شهرداری در دوره زاکانی یک ساتی متر تراکم فروخته است یا نه! زاکانی از ابتدای حضورش منکر تراکم‌فروشی در دوره مدیریتش بر شهرداری تهران بود. او

یادداشت

انتزاع مس سونگون و پیامدهای خطیری که درباره آن فکری نشد



احسان هوشمند

یکی از اساسی‌ترین وظایف دولت و مسئولیت‌های نظام حکمرانی در کشور، توسعه پایدار و متوازن و عادلانه در پهنه سرزمینی است؛ امری که در دهه‌های گذشته با چالش‌های بسیاری روبه‌رو بوده است. امروزه ناموزونی و نابرابری فضایی شاخص‌های توسعه در کشور به امر نگران‌کننده‌ای مبدل شده است. این شاخص‌ها نه‌تنها در میان تهران و برخی کلان‌شهرها مانند اصفهان و تبریز و مشهد با دیگر مناطق کشور به‌شدت خردنمایی می‌کند، حتی در درون استان‌ها نیز وضعیت آزاردهنده‌ای را به نمایش می‌گذارد. شاخص‌های توسعه در درون استان‌های کشور تحت تأثیر این روند نابرابری عمیقی را نمایان می‌کند. در آذربایجان شرقی شاخص‌های توسعه میان بخش غربی استان با بخش شرقی بسیار عمیق است؛ یعنی اگر استان آذربایجان شرقی را بتوان به دو بخش غربی و شرقی تقسیم کرد، بخش غربی استان توانسته روند رو به رشدی را تجربه کند و بخش شرقی شوربختانه از این روند به تلخی و به‌شدت جا مانده است. این در حالی است که در چهار دهه گذشته استان آذربایجان شرقی از استان‌هایی است که بیشترین نیروی بومی و محلی را در ساختار اداری و دولتی خود در سطوح عالی تا سطوح میانی و پایه تجربه کرده است. ناتوانی بخش تدبیر کشور در پیشبرد توسعه کشور براساس یک نظریه مدون اقتصادی اندیشیده‌شده، بی‌توجهی به توسعه بر مبنای آمایش سرزمین، سلیقه‌ای عمل‌کردن، کمبود نقدینگی و صرف بودجه‌های کلان کشور در اموری که سود چندانی برای اقتصاد ملی در پی نداشته و چه‌بسا ضررهای هنگفتی نیز در پی داشته باشد و گسترش فساد و پاندبازی و بی‌بهره‌بودن ساختار دولت از حضور چشمگیر عقلا و متخصصان ملی اندیش و کارشناس و برخی از ابعاد سیاست خارجی ازجمله

رحیمی جهان آبادی:

کشور به آشتی ملی نیاز دارد

یک نماینده مجلس گفت: حیف است یک انقلاب مردمی تمام‌عیار به دست اقلیتی کاسبکار بیفتد که به نام انقلاب و اسلام همه را از گردونه مسائل کشور خارج می‌کنند. جلیل رحیمی جهان‌آبادی در گفت‌وگو با ایلنا، درباره مطرح‌کردن آشتی ملی و ضرورت آن گفت: هر انسان عاقل دلسوز و فیهمی می‌داند که ما در وضعیت مطلوبی به سر نمی‌بریم.

صفحه ۳



محمود صادقی از تماس نهادهای ذی‌ربط با نامزدهای دوره‌های قبل برای حضور در انتخابات خبر داده است

دعوت‌نامه‌ای برای بهارستان

گزارش نشست ابعاد و پیامدهای حاشیه‌نشینی مهاجران افغانستانی در ایران و راهبردهای مواجهه با آن

نگاهی به مقصد اول مهاجران

پس از منتفی‌شدن حضور در انگلیس واسپانیا

الناز رکابی در ایتالیا آفتابی شد

یادداشت

مورد عجیب آقای شهردار



علی اعطا

عضو و سخنگوی شورای پنجم تهران

روز گذشته شهردار محترم تهران به منظور پاسخ به نقدهای جدی و پر دامنه‌ای که در روزهای اخیر نسبت به عملکرد ایشان و مجموعه تحت مدیریت‌شان بیان شد، نشست خبری برگزار کردند. این گفت‌وگوی رسانه‌ای را مثبت می‌دانم و باور دارم نفس این امر که ایشان و همکاران‌شان خود را بی‌نیاز از پاسخ‌گویی پنداشته‌اند، شایسته قدردانی است. در میان سخنان ایشان دو محور پاسخ‌گویی به انتقادات اخیر از کمیسیون ماده ۵ و دفاع از لایحه احیای برج‌باغ، برنگ بوده است و البته اهمیتی ویژه دارد و نحوه استدلال و توجیهات ایشان در این دو مورد مذکور، شگفتی و حیرت بسیاری از ناظران را برانگیخته است.

در بحث مصوبات کمیسیون ماده ۵، جناب آقای زاکانی با توجیهاتی شگفت‌انگیز، این کمیسیون را مستقل از شورای عالی شهرسازی و معماری ایران دانسته‌اند. ایشان باور دارند این کمیسیون در یک استقلال درخورتوجه از شورای عالی، «اهرم تحول» در شهر تهران است.

مسئله‌ای که جناب آقای زاکانی به آن توجه ندارند، نقش تنظیم‌گر شورای عالی معماری شهرسازی در مقیاس سرزمینی و فراشهری است. کمیسیون ماده ۵ تنها در چارچوب سیاست‌ها و مصوبات شورای عالی شهرسازی و معماری قابل فهم است؛ حتی اگر در پایتخت، بنا بر مصالحی دبیرخانه کمیسیون ماده ۵ در شهرداری مستقر و ریاست آن برعهده شهردار باشد. فارغ از برخی مستندات حقوقی صادره از سوی معاونت حقوقی ریاست‌جمهوری، به لحاظ منطقی و کارشناسی می‌توان دریافت که استدلال آقای زاکانی با مضمون استقلال کمیسیون ماده ۵ از شورای عالی شهرسازی و معماری، مخدوش است.

طرفداران این استدلال، در برابر مسئله تعارض منافع در شهرداری و کمیسیون ماده ۵ الکن و بی‌دفاع‌اند. بایباید با هم بینیم شیوه نگاهی که شهردار محترم از آن با تعبیری نظیر «حرکت در جهت چرخه اقتصاد کشور»، «دور جدید برای ایجاد رفاه»، «سودآورکردن شهر برای مردم» و «ایجاد کشایش» یاد می‌کنند چیست، چگونه تصمیمات شهرداری را در موقعیت تعارض منافع قرار می‌دهد و چه تبعاتی دارد؟ شهرداری تهران چه بخواهیم چه نخواهیم و به درست یا به غلط، بخش درخورتوجهی از منابع مالی خود را از طریق عوارض صدور پروانه تأمین می‌کند. از دیگر سو، شما هیچ پرونده موردی در کمیسیون ماده ۵ نخواهید یافت که مالکان و ذی‌نفعان با هدف سودآوری بیشتر در ساخت‌وساز آن را به این کمیسیون ارسال نکرده باشند تا با درخواست و اخذ مجوز افزایش تراکم و تغییر کاربری، ساخت‌وساز خود را سودآورتر کنند. همین وضعیت درباره شهرداری نیز صادق است.

شما هیچ پرونده موردی در کمیسیون مساده ۵ نخواهید یافت که شهرداری تهران برای پرکردن چاه ویل خزانه، برای خاصه‌خرچی‌های مصوبه بودجه و برای پرداخت حقوق و دستمزد آن دسته از کارکنان مزاد نیاز این سازمان، به تصویب آن نیازمند نباشد. پرداخت حقوق و دستمزد آن پرشمار افرادی که همه می‌دانیم چگونه در دوران ۱۶ساله زعامت همفکران آقای شهردار بر شهرداری و شورای شهر تهران، با مقاصدی که دانستن آن چندان دشوار نیست، به استخدام شهرداری درآمده‌اند.

ادامه در صفحه ۱۰

در برنامه «صف اول» گفته بود به‌هیچ‌وجه تراکم‌فروشی در شهر تهران وجود ندارد. ما از همان اول جلوی تخلف را گرفتیم و خدا به درآمد ما در شهرداری تهران برکت داد! چندی بعد هم زاکانی درباره برخی ادعاها درباره تراکم‌فروشی در تهران گفته بود: در تهران یک ساتی‌متر هم تراکم‌فروشی نداریم، زاکانی در نشست خبری امروزش با خبرنگاران بدون آنکه ادعاهای سابقش درباره تراکم را تکرار کند، با اشاره به شهرفروشی خواستار تمیز بین این موضوع با بازسازی و بهسازی شهری شد. زاکانی با تأکید بر اینکه خیلی فرق بین شهرفروشی و بازسازی و بهسازی داریم و هریک قواعدی دارند، گفت: اگر تعداد پروانه‌ها در شهر افزایش پیدا کرد، شهرفروشی نیست و راه افتادن چرخه اقتصاد و ایجاد رفاه در جامعه است و اگر کسی با آن مخالفت کند، در مخالفت با رفاه کشور به سر می‌برد. بهروز شیخ‌رودی، کارشناس مالیه و اقتصاد شهری در واکنش به این موضوع به «شرق» گفت: آقای زاکانی به‌جای پاسخ به پرسش و حل مسائل مورد مطالبه رسانه‌ها و صاحب‌نظران و تئور موضوع برای مردم تهران به‌عنوان صاحبان شهر، دست به خلق مفاهیم مجبور به تراکم‌فروشی و شهرفروشی هستند، یک روز می‌آیند و می‌گویند یک ساتی‌متر تراکم نفروخته‌اند و مفهوم جدیدی مثل یک ساتی‌متر تراکم خلق می‌کنند و امروز هم آمدند و از دل شهرفروشی، بازسازی و بهسازی شهری را خلق کردند.

این گزارش را صفحه ۱۰ بخوانید

یادداشت

انتزاع مس سونگون و پیامدهای خطیری که درباره آن فکری نشد

بااهمیت درهم‌تنیدگی و مناسبات اقتصادی و تاریخی و فرهنگی و درهم‌آمیزی اجتماعی مردمان ایران است که به مابانی تمدنی و تاریخی و سیاسی ایران منجر شده است. هر نوع اخلال در این فرایند درهم‌آمیزی و مناسبات و درهم‌تنیدگی گامی نه در جهت حل مسائل توسعه‌ای و نه در جهت تعمیق هم‌گرایی ملی بلکه در جهت تحریک و ایجاد گسل‌های اجتماعی و سیاسی است. مسئله توسعه ناموزون کشور که امری واقعی و عینی و دردآور است، نه به دلیل پیوستگی اقتصادی جای جای ایران؛ بلکه به دلیل سوندبیر و سوءمدیریت‌ها و فساد و ناکارآمدی‌ها است که روی داده است. اگر سوءمدیریت‌ها و سوندبیرها و فساد مهار نشود، درد مزمن توسعه ناپایدار همچنان تداوم خواهد داشت.

۳- استان آذربایجان شرقی یکی از قطب‌های برجسته اقتصادی کشور است. این قطب اقتصادی در بخش‌های مختلف اقتصادی و اجتماعی خود در تعاملی عمیق با دیگر نقاط کشور است. این ویژگی مختص امروز و دیروز ایران نیست؛ بلکه پدیده‌ای تاریخی است. خواجه نصیر طوسی یکی از بزرگ‌ترین دانشمندان تاریخ ایران اهل قم و با زندگی در نیشابور و سپس قلعه‌های اسماعیلیان و بعدها همکار با هلاکو خان ایده تأسیس رصدخانه مراغه به‌عنوان بزرگ‌ترین رصدخانه جهان در دوران خود و کتابخانه مراغه تاریخی ایرانیان است. یسا در عصر تیموری این هنرمدان تبریزی بودند که به تولد مکتب نگارگری هرات در افغانستان امروزی یاری رساندند و در این مناسبات بود که یکی از شاهکارهای هنری این عصر یعنی شاهنامه بایسقری به همت میرزا جعفر بن علی تبریزی را فریدالدین جعفر تبریزی خلق شد. پیوستگی اقتصادی و اجتماعی و فرهنگی ایرانیان در دهه‌های گذشته هم استمرار داشته و حتی در دوره معاصر عمیق‌تر شده است.

۴- امروزه بخشی از ظرفیت بزرگ اقتصادی آذربایجان بر اثر همین مراودات طبیعی گوشه و کنار کشور منشأ خدماتی بزرگ به کشور و استان است...

ادامه در صفحه ۵